

Sploh pa se o zaupanju do žene lahko obrne pregovor, ki pravi, da je pot v pekel tlakovana z dobrimi naklepi: pot po rogove pa z „zaupanjem“. Brezkončno zabavno je, kako ženske „bijejo“ uprav na to točko: ničesar od moških tako odločno ne zahtevajo kakor zaupanja. Mene zanima, čemu je ženskam toliko na tem božjem zaupanju. Ker ga rabijo v oporo svoje slabosti v izkušnjavah in proti zalezovanju, ali ker ga rabijo, da ga potem zlorabijo? Ali ga rabijo torej takorekoč iz altruističnih ali egoističnih razlogov? No, nekaj jih bo pač tudi prve sorte, ki jim je to zaupanje samo dobro defenzivno sredstvo; ali velika večina ga rabi za ofenzivo. To je tisto zaupanje v njihovo nepristranost, molčečnost, diskretnost, solidnost, brez katere bi sodniki, spovedniki, zdravniki, bankirji niti ne mogli vršiti svojih več ali manj vzvišenih služb. Naravni in lahko razumljivi egoizem jih sili, da se za to zaupanje tudi primerno potegujejo. Ker vemo, da v filozofskem smislu vsak altruizem izvira iz egoizma, razumemo, da se pri bitjih, pri katerih temeljijo tudi najplemenitejša dejanja bolj v delovanju srca nego razuma, reducirajo skoro vsa dejanja na egoizem. To velja seveda tudi za ogromno večino žensk. Da pri mondênki izvirajo vsa dejanja in nehanja že celo iz egoizma v navadnem pomenu besede, to je še bolj naravno. Ves svet se suče in obrača edino le okrog njene prevažne osebnice, vsako stvar premeri s svojimi neusmiljeno ostrovidnimi očmi, ali ji je koristna ali ne, ali kaj doprinaša k njeni udobnosti, njeni važnosti, njeni slavi ali ne. In po tem vse presoja. In tista o „otrokih, ki dobro stojijo k njeni toaleti“ in o „stiliziranem soprogu“ ni niti na pol tako banalna, kakor je videti.

(Konec prihodnjič.)

Književna poročila

Carniola. Izvestja Muzejskega društva za Kranjsko . . . Uredniki: Dr. Jos. Gruden, dr. Jos. Mantuani, dr. Gv. Sajovic. Nova vrsta. Let. VII., zvezek 1. V Ljubljani 1916.

Uredniški konzorcij glasila kranjskega Muzejskega društva se resno trudi, da ohrani naši zgodovinski in prirodopisni vedi tudi v sedanjih neprijaznih razmerah častno mesto in dobro ime. Prvi zvezek novega letnika prinaša na uvodnem mestu zgodovinsko-umetniško študijo V. Steske o cerkvi sv. Primoža nad Kamnikom (1—29). O postanku cerkve nam pisatelj ne ve povedati ničesar, kajti najstarejša listina iz l. 1396. govori o njej kot že stoječi cerkvi. V očrt nadaljne njene usode je vpletel avtor poglavje o češčenju sv. Primoža in Felicijana med Slovenci in je skušal rešiti vprašanje, kaj je s svetinjami obeh mučenikov. Podrobni opis zunan-

ščine in notranjščine te zanimive gotiške dvoladijske stavbe ponazorujejo številne ilustracije. Iz naše domače umetnosti je posebno omeniti priznico, ki jo krasijo šestero Mencingerjevih oljnatih slik, izdelanih nenavadno skrbno in z mojstrsko lahkoto. Stenske freske, ki se oklepajo italijanske renesanse, je dovršil Ljubljčan Elias Wolff l. 1592. V dodatku so objavljene tri latinske listine. Večje zgodovinske važnosti je tretja, ker nam pripoveduje, da je bila cerkev 9. septembra 1492 „iznova posvečena, da se imenuje cerkev sv. Radegunde, da pa je bila prej posvečena sv. Primožu in Felicijanu, ker so se ondi pred turškim vpadom hranile svetinje teh dveh svetnikov, in da so cerkev v prejšnjih časih obiskovale velike trume vernikov“. — Ravnateljstvo Idrijskega rudnika nadaljuje z objavo gradiva o tretji okupaciji Idrije po Francozih l. 1809. (str. 29—39). Ivan Šašel je na novo nabral par doneskov k zgodovini zvonarjev in zvonov po Kranjskem (80—84). Prof. Kaj. Stranetzky je opozoril na nekaj jam in požiralnikov okrog Žirov, ki pa še čakajo natančnejšega preiskovalca. — Med prirodopisnimi sestavki je v prvi vrsti omeniti dr. J. Ponebška nadaljevanje monografije o naših ujedah (39—60). Tokrat je opisal malo uharico, močvirno uharico in deloma še velikega skovika. Bogata navedba literature bo dobrodošel kažipot celo strokovnjaku, kaj šele nestrokovnjaku. Opisi posameznih vrst so zdaj krajši, živahnejši; dobre slike povečujejo njih miškavnost. — Enako nadaljuje prof. Alf. Paulin v lanski Carnioli začeto razpravo „Über einige für Krain neue oder seltene Pflanzen und die Formationen ihrer Standorte“ (61—72). — Albin Seliškar je na kratko opisal modropikčastega slepiča, ki je ugotovljen tudi za Kranjsko po edinem eksemplaru, ki je bil ujet v južnih deželah naše monarhije. — Književna poročila o slovenskih in nemških publikacijah, ki spadajo po svoji vsebini v okvir Carniole, so prispevali dr. J. Debevec, dr. J. Gruden, ravn. dr. Mantuani, J. Vesenjāk in Ferd. Seidl. Običajni „Društveni vestnik“ zaključuje obsežni zvezek.

J. Š.-r.

Lovrić Božo, Sveto proljeće. Izdanje „Društva hrvatskih književnikov“, knj. 36. V Zagrebu, 1915. 80. 110 str. Broš. 2 K.

Lovrićeva „Sveta pomlad“ spada med najmočnejšo liriko, kar smo je dobili zadnja leta. To ni cvetka, ki z drobnimi koreninicami rahlo lepi v zemlji, temveč stoji trdno v široko obdelanih tleh ideje in volje in močno poganja v naše ozračje. V prozi pisani uvod nam tolmači naslov knjige.

Nekega poldne je nenadno zavladal silen in topel veter. V svojem besu in neobuzdanosti je porušil vse, kar je bilo slabo, zlomil vse, kar je bilo trhlo. Narasle so vode; a ko se je polehla voda, so povsod ozeleneli lati, oživiljali grobove, kitili krove. Nad kulo, napol razrušeno, je plapolala razprana zastava... Tako je to „sveto proletje“. In orač zapara zemljo in poseje močno seme, ki naj nahrani vse pleme, in kovač kuje jatagane, nože in sablje in topuzine za junake, in potniku še oči niso zatajile svetlobe solnca in svobode vetra. Goslar si izdela iz javora gosli in iz grive si splete strune. Ta goslar posvečuje svoje pesmi vsemu temu, kar želi rasti in se izraziti v borbi, kar išče očiščenja v spopadih; silno in lepo mu je, kar je ustvarjeno za ljubav, ustvarjeno za borbo. Mrzka mu je slabost, ker je vajen, da na njegov mig trepetajo deca in fantje. Čuje veter, kako se pritožuje nad močjo ter jo proklinja, da mu ni dala druga v borbo, da bi poizkusil svojo moč ter je obsojen se biti sam s seboj. Po silnem sinjem morju plovejo njegovi ljudje v modro večnost, da bi osvajali in da bi zopet oživela priča o junaku, ki je blodil deset let po neverni gladini, dokler ni osivel ugledal zopet svojega doma. Proklinja „prodane žene in kupljene misli“, pa ženo nerodico, suho kakor mož modrijan, ki